ΦΩΝΗ ΚΥΡΙΟΥ
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ 74ον | 15 Νοεμβρίου 2026 | ΑΡΙΘ. ΦΥΛ. 46 (3833)

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΤΟΥ ΠΛΗΣΙΟΝ

«**Κ**αί ποιός εἶναι ὁ πλησίον μου;». Τό ἐρώτημα αὐτό πού ὑπέβαλε ὁ Ἰουδαῖος νομοδιδάσκαλος στόν Κύριο, ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ἡ σημερινή εὐαγγελική περικοπή, μᾶς δίνει τήν δυνατότητα νά ἑρμηνεύσουμε ἁγιογραφικά τήν ἔννοια τοῦ πλησίον καί νά προσπαθήσουμε νά ἀντιληφθοῦμε τό θεολογικό της περιεχόμενο. Ὁ ἐν λόγῳ νομοδιδάσκαλος παραδέχεται ὅτι, ὅπως ἀναφέρεται στόν Μωσαϊκό Νόμο, ἡ αἰώνιος ζωή κληρονομεῖται μέσῳ τῆς ἀγάπης πρός τόν Θεό καί τόν πλησίον. Πῶς, ὅμως, κατανοοῦσε ὁ ἄνθρωπος αὐτός τήν ἔννοια τοῦ πλησίον; Στήν περιρρέουσα θεολογική ἀτμόσφαιρα τῆς ἐποχῆς του, ὑπῆρχαν διάφορες ἀπόψεις γιά τήν σημασία της, καί, κατά συνέπεια, γιά τά ὅρια τῆς ἀγάπης πού ζητοῦσε ὁ Νόμος γιά τόν πλησίον.

Ἐπί παραδείγματι, ἡ θρησκευτική παράταξη τῶν Φαρισαίων, πού συνήθως τηροῦσαν τυπικά καί μέ ἐξωτερική ἀκρίβεια τόν Νόμο, δέν συμπεριελάμβαναν στήν ἔννοια τοῦ πλησίον ἀνθρώπους πού θεωροῦνταν ἁμαρτωλοί. Γι' αὐτό καί κατηγοροῦσαν τόν Χριστό, ὁ Ὁποῖος συμπεριφερόταν πρός τούς ἁμαρτάνοντες μέ συμπάθεια, κατανόηση καί ἀγάπη. Ἔπειτα, ἡ ἀναχωρητική ὁμάδα τῶν Ἐσσαίων, πού ζοῦσαν κοινοβιακά κοντά στήν Νεκρά Θάλασσα, ὁριοθετοῦσαν τήν παροχή ἀγάπης στά μέλη τῆς κοινότητάς τους. Καί γενικῶς, οἱ Ἰουδαῖοι περιώριζαν τήν ἔννοια τοῦ πλησίον μεταξύ ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων, μέ τούς ὁποίους τούς συνέδεαν δεσμοί συγγένειας, φυλῆς, θρησκεύματος, ἐθνικότητας.

Τό νέο νόημα τῆς ἔννοιας τοῦ πλησίον

Ὁ Χριστός μεταβάλλει ὁριστικά τήν ἔννοια τοῦ πλησίον καί τῆς δίνει τίς πραγματικές της διαστάσεις. Γι' αὐτό διηγεῖται στόν νομοδιδάσκαλο τήν γνωστή σέ ὅλους μας παραβολή τοῦ Καλοῦ Σαμαρείτη. Πλησίον δέν

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ (Λουκ. ι΄ 25-37)

Τό πρόσωπο τοῦ πλησίον

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, νομικός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ, πειράζων αὐτόν, καὶ λέγων· Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου· καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Εἶπε δὲ αὐτῷ· Ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ. Ὁ δέ, θέλων δικαιοῦν ἑαυτόν, εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Καὶ τίς ἐστί μου πλησίον; Ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ εἰς Ἰεριχώ, καὶ λῃσταῖς περιέπεσεν· οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐτόν, καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον, ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα. Κατὰ συγκυρίαν δὲ Ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. Ὁμοίως δὲ καὶ Λευΐτης, γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδών, ἀντιπαρῆλθε. Σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων, ἦλθε κατ' αὐτόν, καὶ ἰδὼν αὐτόν, ἐσπλαγχνίσθη, καὶ προσελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον, ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον, καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ· καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐξελθών, ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅ,τι ἂν προσδαπανήσῃς, ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. Τίς οὖν τούτων τῶν τριῶν, πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς; Ὁ δὲ εἶπεν· Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πορεύου, καὶ σὺ ποίει ὁμοίως.

εἶναι κάποιος ἔξω ἀπό ἐμᾶς, ἀλλά ἐμεῖς οἱ ἴδιοι γινόμαστε πλησίον τῶν ἄλλων μέ τήν στάση καί τό ἦθος μας. Τό ἐρώτημα τοῦ νομοδιδασκάλου «καί τίς ἐστί μου πλησίον» ἐπικεντρώνεται μονομερῶς στό ἀντικείμενο τοῦ πλησίον, δηλαδή στό ποιός εἶναι ὁ πλησίον· εἶναι ὁ ὁμοεθνής, ὁ ἀλλοεθνής, ὁ φίλος, ὁ ἐχθρός, ὁ γνωστός, ὁ ἄγνωστος; Ὁ Κύριος, ὅμως, τοποθετεῖ τό ἐν λόγῳ ἐρώτημα σέ μία ἐντελῶς νέα βάση, ἐπιφέροντας ἀνατροπή στά ἕως τότε παραδεδομένα, γιατί Τόν ἐνδιαφέρει ποιός εἶναι αὐτός πού ἐνεργεῖ ὡς πλησίον, προκειμένου νά συμπαρασταθεῖ στόν συνάνθρωπο.

Γιά τόν Χριστό θεωρεῖται δεδομένο ὅτι ὁ πλησίον, ὁ κάθε πληγωμένος, ἀδικημένος καί ἡμιθανής ἄνθρωπος ἀξίζει ἀπροϋπόθετα τήν ἀγάπη καί εὐεργεσία ἐκ μέρους τοῦ συνανθρώπου, τοῦ ὑποκειμένου δηλαδή τοῦ πλησίον. Ὡς ἐκ τούτου, προβάλλεται τό ὑπόδειγμα ἀνιδιοτελοῦς καί ἄνευ ὅρων καί ὁρίων ἀγάπης τοῦ εὐσπλαγχνικοῦ Σαμαρείτη, ὁ ὁποῖος, βεβαίως, εἰκονίζει τόν ἴδιο τόν Κύριο Ἰησοῦ.

Μετάφραση τῆς Εὐαγγελικῆς περικοπῆς

Τόν καιρόν ἐκεῖνον, ἕνας νομοδιδάσκαλος παρουσιάσθηκε στόν Ἰησοῦ πού προσπαθοῦσε νά πειράξει αὐτόν καί ἔλεγε: Διδάσκαλε, τί πρέπει νά κάνω γιά νά κληρονομήσω τήν αἰώνια ζωή; Καί ὁ Ἰησοῦς τοῦ εἶπε: Τί εἶναι γραμμένο στόν νόμο; Τί διαβάζεις; Αὐτός ἀποκρίθηκε καί εἶπε: «Νά ἀγαπᾶς τόν Κύριο τόν Θεό σου μέ ὅλη τήν καρδιά σου καί μέ ὅλη τήν ψυχή σου καί μέ ὅλη τή δύναμή σου καί μέ ὅλο τόν νοῦ σου, καί τόν πλησίον σου, ὅπως τόν ἑαυτό σου». Τοῦ εἶπε ὁ Ἰησοῦς: Σωστά ἀπάντησες· κάνε αὐτό καί θά ζήσεις. Ἐκεῖνος ὅμως ἤθελε νά δικαιολογήσει τόν ἑαυτό του καί εἶπε στόν Ἰησοῦ: Καί ποιός εἶναι ὁ πλησίον μου; Πῆρε τόν λόγο τότε ὁ Ἰησοῦς καί εἶπε: Ἕνας ἄνθρωπος κατέβαινε ἀπό τήν Ἰερουσαλήμ στήν Ἰεριχώ καί ἔπεσε σέ ληστές, οἱ ὁποῖοι, ἀφοῦ τόν ἔγδυσαν καί τόν τραυμάτισαν, ἔφυγαν καί τόν ἄφησαν μισοπεθαμένο. Κατά σύμπτωση, ἕνας ἱερέας κατέβαινε σέ ἐκεῖνο τόν δρόμο, καί ὅταν τόν εἶδε, ἄλλαξε δρόμο καί προσπέρασε. Ὁμοίως καί ἕνας Λευίτης, πού βρέθηκε σέ ἐκεῖνο τό μέρος, ἀφοῦ ἦλθε καί τόν εἶδε, ἄλλαξε δρόμο καί προσπέρασε. Ἕνας Σαμαρείτης ὅμως, πού ταξίδευε, ἦλθε κοντά του καί ὅταν τόν εἶδε τόν εὐσπλαχνίσθηκε· καί ἀφοῦ τόν πλησίασε, ἔδεσε τά τραύματά του, ἀφοῦ τά ἄλειψε μέ λάδι καί κρασί· καί ἀφοῦ τόν ἐπιβίβασε στό δικό του ζῶο, τόν μετέφερε σέ ἕνα πανδοχεῖο, ὅπου καί τόν περιποιήθηκε. Καί τήν ἐπόμενη ἡμέρα, ὅταν ἔφευγε, ἔβγαλε δύο δηνάρια, τά ἔδωσε στόν πανδοχέα καί τοῦ εἶπε: Φρόντισέ τον, καί ὅ,τι ἐπιπλέον δαπανήσεις, ἐγώ θά σοῦ τό δώσω ὅταν ἐπιστρέψω. Ποιός λοιπόν ἀπό αὐτούς τούς τρεῖς νομίζεις ὅτι ἀποδείχθηκε πλησίον ἐκείνου πού ἔπεσε στούς ληστές; Καί αὐτός εἶπε: Αὐτός πού ἔδειξε τό ἔλεός του σέ αὐτόν. Τότε ὁ Ἰησοῦς τοῦ εἶπε: Πήγαινε καί κάνε καί ἐσύ τό ἴδιο.

(Ἡ Καινή Διαθήκη, τό πρωτότυπο κείμενο μέ νεοελληνική ἀπόδοση τοῦ ὁμοτ. καθηγ. Χρ. Βούλγαρη, ἔκδ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ)

Ἡ Ἐσταυρωμένη Ἀγάπη

Ὅταν ὁ ἄνθρωπος μέ τόν φωτισμό τοῦ Θεοῦ συνειδητοποιήσει ὅτι τό πρότυπο τῆς ἀγάπης του πρός τόν πλησίον εἶναι ἡ ἄπειρη ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ ἐπάνω στόν Σταυρό, ἡ ὁποία δέν ἑρμηνεύεται καί δέν κατανοεῖται μέ ἀνθρώπινα μέτρα, τότε τά ὅρια τοῦ πλησίον θά γίνουν ἀπεριόριστα. Ὁ πλησίον ἐνδεχομένως νά μᾶς ἐχθρεύεται, νά μᾶς ἀδικεῖ, νά μᾶς θλίβει, νά μᾶς πληγώνει ὅπως οἱ σταυρωτές τόν Κύριο. Ὅμως, ὅποιος περιορίζει τήν ἀγάπη μόνο σέ αὐτούς πού τόν ἀγαποῦν φέρεται ἀνθρώπινα. Ὅποιος δέν γνωρίζει αὐτούς τούς φραγμούς μιμεῖται τόν Θεό τῆς ἀγάπης, πού εἶναι ὁ κατ' ἐξοχήν Πλησίον μας.

Ἐξάρτηση τῆς σωτηρίας μας ἀπό τόν πλησίον

Ὁ Καθηγητής τῆς Ἐρήμου, ὁ Μέγας Ἀντώνιος, ἔλεγε τό ἑξῆς ἀξιοθαύμαστο. «Ἀπό τόν πλησίον μας ἐξαρτῶνται ἡ ζωή καί ὁ θάνατός μας.

15 Νοεμβρίου 2026: ΚΥΡΙΑΚΗ Η΄ ΛΟΥΚΑ
Γουρία, Σαμωνᾶ († 299-306) καί Ἀβίβου († 222) μαρτύρων καί ὁμολογητῶν.
Ἦχος: βαρύς – Ἑωθινόν: Β΄ – Ἀπόστ.: Ἐφεσ. β΄ 14-22 – Εὐαγ.: Λουκ. ι΄ 25-37.
Η ΕΠΟΜΕΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗ: 22 Νοεμβρίου, Θ΄ Λουκᾶ.
Ἀπόστολος: Ἐφεσ. δ΄ 1-7 – Εὐαγγέλιον: Λουκ. ιβ΄ 16-21.

Ἄν κερδίσουμε διά τῆς ἀγάπης τόν ἀδελφό, σημαίνει πώς κερδίσαμε τόν ἴδιο τόν Θεό· ἄν ὅμως τόν λυπήσουμε –εἰς Χριστόν ἁμαρτάνομεν– σημαίνει, δηλαδή, πώς λυποῦμε τόν Κύριο καί ἁμαρτάνουμε ἐνώπιόν Του».

Ἄλλωστε, ἀπό τό ἅγιο Εὐαγγέλιο διδασκόμαστε ὅτι δέν ἀνήκει στόν ἄνθρωπο νά ἀποφασίσει ποιός εἶναι ὁ πλησίον, καθότι ἡ ἀγάπη μας ὀφείλει νά ἐκδηλώνεται ἔμπρακτα σέ κάθε ἄνθρωπο πού ὁ Θεός βάζει στόν δρόμο μας. Γι' αὐτό ὁ Ἱερός Χρυσόστομος ἐπισημαίνει ὅτι «ἄν ἀγαπᾶς τόν ἕνα, γιατί τόν θεωρεῖς πλησίον, καί δέν ἀγαπᾶς τόν ἄλλο, τότε ἡ ἀγάπη σου δέν ἔχει τό γνώρισμα τῆς κατά Θεόν ἀγάπης. –Ἀλλ' οὐχ ἡ ἡμετέρα τοιαύτη– δέν εἶναι ὅμως ἔτσι στενόκαρδη ἡ δική μας χριστιανική ἀγάπη». Ἄς δίνει ὁ Θεός σέ ὅλους μας πλατυσμό ἀγάπης καί σπλάγχνα φιλανθρωπίας πρός τόν πλησίον, ἐκ τοῦ ὁποίου, ὅπως εἰπώθηκε, ἐξαρτῶνται ἡ ζωή καί ὁ θάνατός μας.

Ἀρχιμ. Ν. Κ.

Ιερεμια Φουντα (†)
Μητροπολιτου Γορτυνος και Μεγαλοπολεως

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ
ΤΩΒΙΤ - ΙΟΥΔΙΘ - ΕΣΘΗΡ
Κείμενο - Μετάφραση - Ἀνάλυση - Σχόλια
(Α΄ ἔκδ., σχῆμα 15x23 ἑκατ., σελ. 368)

ΟΜΙΛΙΑ ΤΗΣ «ΦΩΝΗΣ ΚΥΡΙΟΥ»: Κάθε Σάββατο καί ὥρα 6.00 μ.μ. γίνεται τό κήρυγμα τῆς «Φωνῆς Κυρίου», στόν Ἱ. Ναό Ἁγίας Εἰρήνης (ὁδ. Αἰόλου), Ἀθήνα.

«ΦΩΝΗ ΚΥΡΙΟΥ», ἑβδομαδιαῖο φύλλο ὀρθοδόξου πίστεως καί ζωῆς τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος». Ἰασίου 1, 115 21 Ἀθήνα. Ἐκδότης - Διευθυντής· Μητροπολίτης Φαναρίου Ἀγαθάγγελος. Σύνταξη, τηλ. 210.7272.331. Διεκπεραίωση, τηλ. 210.7272.388. Ὑπό τῶν ἱερῶν ναῶν διανέμεται δωρεάν. Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Ἡ «ΦΩΝΗ ΚΥΡΙΟΥ» σ ὅλο τόν κόσμο μέσω Διαδικτύου: **www.apostoliki-diakonia.gr**